

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

UITGEGEVEN DOOR

De Nederlandsche Entomologische Vereeniging

No. 150.

Deel VII.

1 Juli 1926.

Adres der Redactie:

DR. J. TH. OUDEMANS, SCHOVENHORST, PUTTEN (G.).

INHOUD: P. TUTEIN NOLTHENIUS, Aanteekeningen betreffende eenige vangsten van bijzondere Lepidoptera enz. te Leuvenum. — P. VAN DER WIEL, Formica pressilabris Nyl. in Nederland. — G. A. BENTINCK, Hemaris fuciformis L. en scabiosae Z. — C. P. G. C. BALFOUR VAN BURLEIGH, 't Sluitmechanisme der Insecten-stigmata. — Besluiten, genomen op het internationale Congres voor Entomologie te Zürich. — J. V. D. VECHT, De Nederlandsche Miscophus-soorten (Hym. Sphecidae). *M. maritimus* Sm. faun. nov. spec. — A. C. OUDEMANS, Acarologische Aanteekeningen LXXXII.

De Bibliotheek der Nederlandsche Entomologische Vereeniging, Koloniaal Instituut, Mauritskade 65—66, Amsterdam, is geopend op werkdagen van 9.30—12 en van 1—4.30 uur, des Zaterdags slechts van 9.30—12 uur.

Aanteekeningen betreffende eenige vangsten van bijzondere Lepidoptera enz. te Leuvenum¹⁾.

Agrotis agathina Dup.

18 Aug. 1923 ♂ op licht gevangen.

24 Mei 1924 bijna volwassen rups op heide gevonden. De grondkleur van deze rups is bruinrood met bruinzwarte V-vormige teekeningen, uitgaande van de ruglijn van dezelfde kleur en uitlopende in zijwaarts gelegen langwerpige fluweelzwarte streepjes, welke de bovenbegrenzing vormen van witte vlekken. Stigmata geelwit, daaronder een vrij breede witte kettingvormige lijn, welke licht roodbruine vlekken

1) Door eene nalatigheid mijnerzijds, werden onderstaande mededeelingen, gedaan op de wintervergadering 1925, niet in het verslag opgenomen. P. T. N.

insluit. Buik vleeschkleurig. Voedde zich 'snachts. 13 Juni in aarde na weinig gegroeid te zijn. 5 Juli verpopt bevonden. 15 Augustus uitgekomen (♂).

Agrotis glareosa Esp.

12 en 13 Sept. 1924; 2 ♀ gevangen op smeer, beide afgevlogen. Vroeger alleen vermeld uit de Zuid Hollandsche duinen (SNELLEN). SOUTH (Lepid. of the British Isles) vermeldt, dat deze soort in Engeland op heiden voorkomt en geeft als voedsel heide op. In België zeer lokaal (catalogue LAMBILLION; voedsel: Genista). Ook het feit, dat zij in West Duitschland en Beieren voorkomt (HOFMANN), bewijst wel, dat de duinen niet de eenige vangplaats behoeven te zijn.

Calocampa solidaginis Hb.

Van deze éénmaal (ongeveer 60 jaar geleden) onder Wassenaar gevangen soort (Coll. Dr. J. TH. OUDEMANS), werd 5 Sept. 1924 een ♂ op licht gevangen. Bij vergelijking met Engelsche, Fransche en Duitsche voorwerpen blijkt dit exemplaar te behooren tot de var. *cinerascens* Stgr., welke grijsblauwe, flauwer geteekende voorvleugels heeft.

Daar de rups o.a. op vossebessen (*Vaccinium Vitis idaea*) leeft, is het voorkomen van deze soort op de Veluwe mogelijk.

In Engeland niet zeldzaam (voedsel o.a. heide, berk, haagdoorn, SOUTH). In België voor 't eerst in 1906 en 1908 gevangen (schriftelijk medegedeeld door den Heer F. DERENNE).

Leucania vittellina Hb. (faunae nov. sp?).

28 Sept. 1924 op den Boterberg onder Ubbergen (1 ♂).

10 Oct. 1924 op Ullerberg, Leuvenum (1 ♂ 1 ♀). Alle op smeer gevangen en vrij sterk afgevlogen.

Komt voornamelijk in het Zuiden van Europa voor, Noord Afrika, Syrië, Kashmir. Is in Engeland in 1856 voor 't eerst bij Brighton gevangen, later meerdere malen aan de Zuidkust en eenmaal in Essex. In België voor 't eerst in 1863 gevangen bij Uccle, dateeren de vier latere vangsten van 1900 tot 1906 (één van Juli, de andere van October). Deze gegevens dank ik aan de welwillendheid van de heeren E. DE HENNIN en F. DERENNE te Brussel, die mij over *vittellina* uitvoerige mededeelingen zonden. JORDAN (Schmetterl. fauna N. W. Deutschl. 1886) vermeldt alléén Osnabrück.

In Noord Frankrijk slechts zelden aangetroffen. (Paux, l p. d p. du Nord, versche exemplaren in Juli).

Een soort als *vitellina* kan natuurlijk niet als werkelijk inlandsch beschouwd worden, zoolang zij niet later geregeld gevangen of de rups gevonden wordt. Daar deze op grassen leeft, zou dit niet onmogelijk zijn. Gezien den afgevlagen toestand der voorwerpen en de vangst op twee zoo ver van elkander verwijderde plaatsen, zou men geneigd zijn te denken, dat ergens een sterke ontwikkeling van deze soort had plaats gevonden, zooals dat waarschijnlijk bij iedere soort te zijner tijd voorkomt, en dat deze vlinders  f door najaarsstormen hierheen zijn gevoerd,  f op „trek” waren. N ch in Engeland, n ch in België is de rups gevonden, en, gezien de betrekkelijk weinige vangsten, lijkt *vitellina* zich in deze noordelijke landen op het vasteland eigenlijk niet te handhaven; voor Engeland staan de kansen beter, daar groote gedeelten van de zuidkust een bijna sub-tropisch klimaat bezitten.

***Archoscelis lunosa* Hw.**

2 Sept. 1924 een ♀ op licht gevangen: de zwarte vorm met zeer donkere achtervleugels (var. *agrotoides* Gn.).

***Myrmeleon formicarius* L. (*formicalynx* Ol.)**

In den zomer van 1924 werd op 16 Juli een exemplaar van dezen zeldzamen mierenleeuw door mij gevangen en wederom op 3 Juni en 17 Juli 1925. De heer OUDEMANS trof deze soort ook bij Putten aan.

Ten slotte wil ik nog vermelden den kweek van ***Carpocapsa pomonella* L.** uit den kegel van een Arve-den (Pinus Cembra), door mij boven Zermatt in 1923 in het Staffelwald op ongeveer 2000 meter hoogte gevonden. In het najaar van 1923 vertoonde deze kegel gaten met knaagsel, en kreeg ik het vermoeden, dat er een rups in zat. Op stille winteravonden was het knagen duidelijk hoorbaar; groot was echter mijn verbazing toen er den vijfden Juli 1924 een gewoon appelmotje uit te voorschijn kwam. *C. pomonella* verlaat steeds appel of peer en verpopt zich tusschen schorspletten, terwijl hier de verpopping in den kegel plaats vond. De heer I. M LLER-RUTZ te St. Gallen was zoo vriendelijk mij mede te deelen, dat *pomonella* nooit in arve-kegels gevonden is. De rups van de variëteit *putaminana* Stgr.

leeft in walnoten (Tessin, Zuid Frankrijk), doch verpopt zich nooit daarin. Het uit den arve-kegel gekweekte voorwerp behoort niet tot deze variëteit, die veel lichter van kleur is met afwijkenden vleugelvorm.

Ullerberg. Leuvenum. P. TUTEIN NOLTHENIUS.

Formica pressilabris Nyl. in Nederland.

Eenigen tijd geleden ontving ik van Dr. A. RECLAIRE een zending *Formiciden* ter determineering.

Tot mijn genoegen trof ik hierin 4 ♀♀ van *Formica pressilabris* Nyl. aan, door den heer RECLAIRE te Hilversum verzameld op 2 Juli 1925. Op mijn verzoek om nadere gegevens, ontving ik bericht, dat deze mieren op een avond met het sleepnet gevangen waren; de vangplaats was nauwkeurig bekend.

Met den heer RECLAIRE bezocht ik de vindplaats, een smal paadje langs bouwland, doch het mocht ons niet gelukken, het nest te vinden; dit voorjaar hopen wij het onderzoek voort te zetten.

In de Ent. Berichten No. 111 (Jan. 1920) schrijft Dr. MAC GILLAVRY over het in ons land aantreffen van *F. exsecta* Nyl., en uit hij de veronderstelling, dat *F. pressilabris* Nyl. bij goed zoeken ook in ons land gevonden zou kunnen worden, hetgeen dus nu gelukt is.

Amsterdam, Maart 1926. P. VAN DER WIEL.

Hemaris fuciformis L. en scabiosae Z.

Indien een onzer verzamelaars de gelukkige vanger is van eene dezer beide *Hemaris*-soorten, en hij de soort tracht te determineeren, hetzij volgens SNELLEN, hetzij volgens TER HAAR, en hem dit gelukt, waarna hij het exemplaar plaatsent wil in zijne verzameling onder een der namen, aangegeven in de Naamlijst der Ned. Macr. van Dr. J. TH. OUDEMANS en J. A. SNIJDER, dan zal hij, òf bemerken, dat er iets niet klopt, òf het ex. onder een verkeerden naam plaatsent.

De fout is n.l. deze, dat zoowel SNELLEN als TER HAAR den naam *fuciformis* L. aan de verkeerde soort geven, en den minder geschikten naam *bombyliiformis* O. aan de andere.